СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 66. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 4-го квітня 1945. No. 66. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, April 4, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

БИРНЕС ЗРЕЗИГНУВАВ, ВИНСОН ПРИЙДЕ НА ЙОГО МІСЦЕ

Дорадник президента Рузвелта, Директор Бюра Военної Мобілізації і Реконверзії Джеймс Ф. Бирнес зрезигнував із свого становища. Він вже давніше вніс письменну резиґнацію на руки президента, заявляючи, що недалека перемога над Німеччиною приспішить переміну военної економії на мирову і тому треба заздалегідь поставити на його місце людину, яка малаб час познайомитися із такими справами. Він самий не хоче переводити реконверзії. — Перед резиґнацією Бирнес склав квартальний звіт із своеї праці і промостив дорогу наслідникови. За резиґнацією Бирнеса підуть мабуть резиґнації інших високих урядовців, які зобовязалися працювати при адміністрації лише до дня перемоги над Німеччиною.

На місце Бирнеса іменував президент Фреда М. Винсона, який займає отановище Адміністратора Федеральних Позичок. Перед тим Винсон був Директором Бюра Економічної Стабілізації.

БІЛЬШЕ ВІДПУСТОК ПІСЛЯ ПОРАЗКИ НІМЕЧЧИНИ.

Командант Ветеранів Чучинних воєн Джін А. Бруннер оприлюднив у Вашинґтоні інформації з військових кол, що після поразки Німеччини армія дасть багато відпусток для вояків які боряться в Европі. Вже тепер відсилають з Европи домів по яких 40,000 до 50,000 вояків місячно, а по перемозі це число зросте. Бруннер остерігає, що це не є демобілізація, бо треба ще воювати проти Японії і утримувати поліційну службу в Німеччині.

ЖИДИ ДОМАГАЮТЬСЯ ГОЛОСУ У САН ФРАНСИСКО.

Американсько-Жидівська Конференція передала департаментови стейту у Вашинґтоні „програму забезпеки" для жидівського народу. Делеґація зажадала, щоб Обеднані Держави заінкорпорували у своїм чартері Міжнародню Хартію Прав для переміни Палестини на жидівську батьківщину і для привернення громадянських та політичних прав жидам в Европі. Для зясування усіх цих жадань делеґація домагається переслухання на конференції у Сан Франсиско. Делеґацію приняв секретар стейту Едвард Стетиніюс. На її чолі стояв Луїс Липскі. Він заявив, що делеґація робить це у порозумінню зо Світовим Жидівським Конґресом і жидівськими послами в Британії.

ДЮІ ДОМАГАЄТЬСЯ ПРИЛЮДНОЇ ДИСКУСІЇ НАД ПЛЯНОМ ЗАБЕЗПЕКИ.

Нюйорський ґубернатор Тамес Е. Дюї вийшов із жаданням необмеженої прилюдної дискусії над предложеннями, які мають бути видвигнені на конференції у Сан Франсиско. Він видав відповідну проклямацію і призначив тиждень між 16. і 22. квітня як час на таку дискусію і призначив тиждень між 16. і 22. квітня як час на таку дискусію. Цей тиждень він назвав „Тижнем світового Ладу".

АМЕРИКА НЕ ДОЗВОЛЯЄ ВИВОЗИТИ ЗБРОЮ ДЛЯ КИТАЙСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

Ґен. Петрик Дж. Горлі, американський амбасадор до Китаю, який перебуває тепер у Вашинґтоні, оприлюднив, що американський уряд заборонив висилати зброю й амуніцію для китайських комуністів. Він каже, що Америка признала уряд Чіянґ-Кайшека і тому мусить його підтримувати. Колиб водночас Америка давала зброю комуністам, котрі творять в Китаю свій уряд, то тим вона підтримувалаб розєднання в Китаю і його ослаблювалаб.

ТЯЖКА БОРОТЬБА ЗА СВОБОДУ ПРЕСИ ПОЗА АМЕРИКОЮ.

Хоч свободу преси признано загально як одну із военних цілей, то це не легко осягнути у повоеннім світі. Про це пише місячник Форчун у своїм виданню за квітень. Найбільшою перепоною в цій справі є становище Росії. Ця держава не хоче, щоб кампанія за свободу преси виходила від капіталістів і тому пробує опоганювати капіталістичні змагання. Совєтська аґітація проти свободи преси йде в тому напрямку, що капіталістична преса є власностю одиниць, отже вже тим самим вона не може бути свобідна. А тому, що в Советах ґазети є власністю держави, то вони мають запоруку повної свободи.

Щоб якось вийти із труднощів, Форчун домагається, щоб заграничні кореспонденти ґазет мали міжнародній статус, тобто мали привилей незайманости так як диплеьомати і в такий спосіб їх не моглиб карати чужинні держави.

У Вашингтоні занепокоєні становищем Советів до Міжнародної Конференції

Урядовці у столиці збентежені теперішніми відносинами між Росією і іншими великими потугами. Найбільше пригноблення викликало становище Советів до конференції в Сан Франсиско.

Виявляється, що маршал Сталін уже на зїзді в Ялті не виказував одушевлення для міжнародньої конференції. Він уже тоді відмовився вислати міністра закордонних справ Вячеслава Молотова як делегата до Сан Франсиско; зажадав голосу в загальній асамблеї для Білоруси й України і не дуже погоджувався на реорганізацію польського уряду.

Причиною такого холодного відношення, як здогадуються у Вашингтоні, може бути це, що Злучені Держави не дуже то похочують сповнити жадання Росії дати їй велику економічну допомогу. Так напр. Совети давно вже зажадали позички у висоті 6 біліонів долярів для відбудови свого господарства на підставі четвертого контракту в справі Ленд-Лізу. Тимчасом президент Америки не може цього зробити самий без ухвали конгресу, а Росія ще не підписала четвертого контракту.

Зачувати, що Росія волілаб, щоб конференція у Сан Франсиско була відложена головно тому, що упадок Німеччини спричинює нові проблеми і тому конференція мусілаб потривати довше, ніж спочатку здавалося.

Уряд Злучених Держав знову твердить, що Росія не має причини до невдовілля, бо з Америки вона дістала повну допомогу, а американські війська беруть участь у боях на всіх фронтах.

РОСІЯ МОЖЕ ЗАЖАДАТИ 16 ГОЛОСІВ НА МІЖНАРОДНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

Особи втаємничені в розмови президента Рузвелта зо Сталіном є того погляду, що Совети можуть зажадати признання їм 16 голосів на конференції у Сан Франсиско. Про тайні умови в справі плюральности голосів для Росії й Америки не знав ніхто, крім трьох провідників делегацій і товмачів. Як кажуть, на конференції в Ялті маршал Сталін зажадав представництва для Білоруси й України на цій підставі, що ці републики вже розвинулися до повних держав і що вони дали найбільше допомоги для виборення перемоги. Деякі учасники Кримської Конференції кажуть, що тоді теж передискутовано признання голосів для прочих 13 совєтських републик, але виявилося, що вони ще не дозріли до самоуправи.

АМЕРИКАНЦІ ВИДАЮТЬ НІМЦЯМ ЧАСОПИС

У місті Кельні почав виходити новий німецький часопис „Кельнішер Куріер". Виходить він кожного тижня, а видає його так звана дивізія психольоґічного воювання при аліянтських арміях. Часопис старається подавати правду, не кольоруючи її, як це робила націстична преса.

Трицять співробітників німецького щоденника „Франкфуртер Цайтунґ", котрий націсти закрили в 1943. році, предложили Аліянтам свою службу та піддалися під заряд дивізії психольоґічного воювання.

ЗАГАДОЧНИЙ ЗАМАХ ПІД БЕРЛІНОМ

Берлінське радіо оповістило в понеділок вечором, що націстичний уряд дасть 100,000 марок нагороди тому, хто подасть йому інформації про людей, що доконали вбивства двох пасажирів і шофера авта коло Ґрінвальду, багацької дільниці Берліна, у суботу сполудня. Догадуються, що жертвою вбивства впали певно якісь визначні нацисти, тимбільше, що в Ґрунвальді мали свої доми Ґебельс і інші нацистичні головачі.

„Стокгольмське Вільне Німецьке Пресове Бюро" доносило ще попередної неділі з Берліна, що на д-ра Ґебельса, націстичного міністра пропаґанди, зроблено замах у підберлінській місцевости. „Спеціяльна Ґрупа саботарів" підложила бомбу під його приватне антилетунське схоронище; бомба вбила кількох нацистів, одначе самий Ґебельс вийшов цілo, бо він спізнився на півтора години через „опізнений аліянтський рейд". З донесення виходило би, гейби саботарі були в порозумінню з аліянтською авіяцією.

АВІЯЦІЙНИЙ КОНҐРЕС У ПАРИЖІ

У Сорбонськім університеті відкрито французький конґрес авіяції. На відкриттю заявив французький міністер авіяції Шарль Тільон, що французька летунська сила тепер більша, ніж вона була в 1940. році. Конґрес має розглянути передусім питання цивільного летунства по війні.

ЕКОНОМІЧНИЙ ВИСЛАННИК ПРЕЗИДЕНТА ВІДБУВАЄ КОНФЕРЕНЦІЇ

Бернард М. Барук, котрого президент Рузвелт вислав на спеціяльну місію в Европу, відбув довшу конференцію з британським королем Юрієм в приявности премієра Чорчила. Передтим Барук відбув конференцію з самим Чорчилем.

Між іншим Барук має обговорити певні справи, що відносяться до окупації Німеччини.

Минулої неділі німецьке радіо присвятило спеціяльну увагу Барукови, заповідаючи, що „вовкулаки" його вбють зараз, як тільки його стопа стане на німецьку землю.

ПРИДАСТЬСЯ И АМЕРИКАНЦЯМ.—Колись Гітлер хвалився своїми автострадами, себто знаменитими автомобілевими шляхами, збудованими на взір американських автомобілевих „гайвеїв". Мовляв тоді, що й робітникам працю дав і скріпив оборону Німеччини. Звісно, він думав, здібність Німеччини до нападу на сусідів. Та нині ці дороги служать якраз американцям для тим скоршої окупації Німеччини.

АМЕРИКАНЦІ ПЕРЕРІЗУЮТЬ ОКІНАВУ НАДВОЄ

Внаслідок неприясности японського спротиву на острові Окінаві американська офензива нині находиться там, де за плянами команди, вона мала находитися аж за десять днів. Американська команда не має вияснення на брак ворожого спротиву.

Американська Десята Армія перерізала цілий остров Окінаву зо сходу на захід та досягнула східного побережжя коло міста Тобари. Пересічне посунення виносить 1,000 ярдів.

ЖАЛІБНА ЗАЯВА ЯПОНСЬКОГО УРЯДУ ПРО ОКІНАВУ.

Японське радіо в Токіо подає дуже сумний огляд ситуації, створеної американським висадженням військ на Окінаву. Признає, що вся ініціятива находиться в руках американців. Каже воно, що це є поважна загроза для японської імперії. Якщо японці не потрафлять направити ситуації, ціла імперія може завалитися.

Впливова столична ґазета „Йоміюрі Гочі" каже відкрито, що як японці втратять остров Окінаву, вони втратять нагоду повернути назад долю війни.

ЯПОНЦІ ПІД АМЕРИКАНСЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ.

Зараз по захопленню японської території на острові Окінаві й Кемара американці почали заводити там свою адміністрацію цивільного населення. Кажуть кореспонденти, що перший день окупації японці поводилися зовсім спокійно, не проявляючи найменшої охоти збройтися й приставати до війська для спротиву американцям. Вони заховувалися наскрізь послушно. Серед населення є помітно багато більше жінок, ніж мужчин.

АМЕРИКАНЦІ ПОШИРЯЮТЬ ОКУПАЦІЮ ФИЛИПИНІВ.

На Филипинах Шеста Американська Армія висадила свої війська на побережжя коло Леґасії, звідки видно як на долоні всю південну частину Люсону.

Попередний обстріл і бомбардування околиці з повітря заставила ворога відступати в глибину острова, і американці негайно заняли ворожі летнища.

БРИТІЙЦІ ЗАГРОЖУЮТЬ ВОРОЖИМ ПОЗИЦІЯМ У ГОЛЯНДІЇ.

Канадійська Перша Армія захопила місто Еншеде, в Голяндії, загрозила ворожій армії з 50,000 вояків та розбила ворожі оборонні позиції на острові Наймаґені.

Друга Британська Армія, тепер уже понад сто миль поза Реном, захопила 5,000 квадратових миль німецької території та загрозила містам Оснабрікови, Гановерови та Брунсвикови.

ПЕТОНОВІ ПОВЗИ 155 МИЛЬ ВІД БЕРЛІНА.

Американська Перша Армія почала винищувати масу німецьких військ, пійманих у пастку між цею армією, Реном і Девятою Армією.

Повзи Третьої Армії находяться вже 155 миль від Берліна.

Сема Армія находиться 45 миль від Нірнберґа, а Французька Перша Армія поробила поважні поступи вперед на південнім секторі західного фронту.

ФАНАТИЧНИЙ ОПІР ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ В АШАФЕНБУРҐУ.

Пораз перший американські війська стрінулися з фанатичним спротивом німецького населення в місті Ашафенбурґу. Пять днів тому команду над цим містом, що його передтим передав американцям командант міської оборони, перебрав майор Ламберт. Він негайно повісив команданта, що здав був місто, та зорґанізував все цивільне населення, не виключаючи старців, жінок і дітей, до оборони міста. Заклики американців до здачі на ніщо не придалися. Американські вояки тепер добувають місто в друге в завзятих боях. Майор Ламберт втягнув до оборони навіть хорих зо шпиталів.

Німецька саботарська акція проявилася поза лініями Семої Армії. В одному випадку саботарі розбили віядукт понад дорогу, по котрій їхали американські військові троки. Згинуло кількох американських вояків; інжиніри скоро направили дорогу та привернули рух.

НАЦІСТИЧНИЙ УРЯД УМИВАЄ РУКИ

Німецьке радіо каже, що підпільна орґанізація „Вовкулаки" це не правильна військова формація, що підлягає німецькій військовій команді або німецькому урядови. Мовляв, це самочинна орґанізація, що підлягає тільки собі самій. Вона має відповідати на терор ворога, платячи оком за око.

Аліянтське радіо в Люксембурґу оголосило відповідь аліянтської команди на створення „вовкулаків": „Наша відповідь на „вовкулаків" проста: кожного, що піддається їх інструкціям, буде суджений і розстріляний."

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Ситі і Заграницею		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Коло Брам Японії

В період найзавзятішої кампанії аліянтських військ проти Німеччини, що являється певно найсильнішим напруженням сил Аліянтів в Европі, не можна було сподіватися поважних мілітарних акцій Аліянтів на противному боці земної кулі, проти другого ворога Аліянтів, Японії. І тому з подвійним притиском треба підняти величаві акції, що їх піднімає Америка проти Японії, на Тихому Океані.

Кампанія проти Японії, що триває вже три роки з верхом, прибрала вид, як це сказав один адмірал, „жабячого скакання з острова на остров". З огляду на те, що Америка мусіла в цей спосіб добути сотки островів, розкинених по кольосальнім просторі Тихого Океану, це жабяче скакання було до смерти нудне. Здавалося просто, що йому кінця не має. Навіть, як довершено окупацію Іво Джіми, від котрої до столиці Японії осталося всего 750 миль, навіть тоді здавалося, що до серця Японії ще так далеко. І ось за короткий час по довершенню окупації Іво Джіми, приходить електризуюча вістка, що американські війська висаджено на остров Окінаву, що лежить у групі японських островів Ріюкію, усего 362 милі від Кіюшу, південного острова властивої Японії, а 325 морських миль від японської столиці Токійа. Це означає ні менше, як те, що ми станули нарешті під самою брамою Японії. Коли наші літаки з Іво Джіми били по японських головних містах, по її столиці, по її головних промислових центрах, осідку її воєнної фльоти, без перешкод, день за днем по кілька разів у день, то щож допера буде тепер, коли ми скоротили свою дорогу до серця Японії на половину?

Заняти острови Ріюкію буде певно коштувати нас немало жертв, але зате мілітарні наслідки заняття їх будуть кольосальні. „Ми перервемо звязок між Японією і Формозою, що йде цими островами. Ми перервемо комунікаційну дорогу для японської мореплавби між Японією і островами Тихого Океану на один бік, та південним Китаєм на другий бік. Ми віздимо воєнним возом у саму вулицю, що веде до японського подвіря. Китайське Море перестає бути безпечним для японців. Воно переміняється на американське озеро. Вплив такої окупації для дальшого ходу війни на Сході кольосальний. Як окупація Окінави буде довершена й утверджена, то війна Америки проти Японії посунеться наперед стомилевими кроками.

Ці добутки остаточно роблять дальше укривання японської фльоти неможливим. Зо заняттям Ріюкію прийде остаточний мент для тої фльоти, що досі вкривалася й уникала бою. Тепер вона буде мусіти виплисти на море й змірятися з нашою стороною. Її втеча дає нам довіря, що ми самі маємо досить сил з нею змірятися. При допомозі Британії вислід цього бою не може оставляти сумнів. Як фльота буде знищена, японські армії й на островах Японії й на азійськім сухоземі скоро підуть її слідами.

З нагоди виявлення тайн Кримської Конференції

У пятницю 30. березня американський уряд виявив одну тайну із Кримської Конференції, тобто таку, що Америка буде домагатися три голоси для себе в зібранню будучої міжнародньої організації для забезпеки миру, коли Совети дістануть для себе теж три голоси. При цій нагоді появилося пояснення, що Совети домагаються мати голос за властину Росію, за Україну і Білорусь.'

Новинка стурбувала прилюдну опінію Америки головно тому, що досі панувало переконання, що на Кримській Конференції не застережено інших тайн, крім строго воєнних. Тому посипалися відповідні запити до американського уряду. Кореспонденти, призначені різними ґазетами для збирання новинок у Вашинґтоні, сформували трицять питань і вислали їх до секретаря стейту Стетиніюса.

Першей запит домагається відповіди, чи є ще більше тайн з Кримської Конференції. Між дальшими є два запити в справі України та Білоруси. Є один, чи Америка обміняється з Україною і Білоруссю амбасадорами; а другий запит, чи Україна й Білорусь будуть мати окремих заступників у будучій асамблеї міжнародньої орґанізації.

Крім цього різні щоденники від себе видвигнули запити, чи тепер буде три Росії, тобто „властива Росія, Білоросія й Україна", чи може Україна й Білорусь будуть мати своїх окремих заступників. З Лондону наспіли вісти, що на Кримській Конференції Совети зажадали окремого заступництва для України і для Білоруси. У понеділок 2. квітня наспіла ще інша телеграма з Лондону, в якій передано таку вістку з Москви:

„Урядова советська пресова аґенція Тасс заявила сьогодні, що Злучені Державй й Велика Британія на конференції в Ялті згодилися, щоб допустити на конференцію у Сан Франсиско Україну й Білорусь як чартерованих членів і взаміну Росія згодилася признати Злученим Державам три голоси на конференції.

„У цім першім коментарі з Росії про недавню декларацію з Вашинґтону про збільшення числа голосів для Росії й Америки, аґенція Тасс у вістці переданій по радіо в Москві заявила, що Злучені Держави й Британія також згодилися в Ялті на підтримання советських домагань, щоб дві советські републики допустити у чартеровані члени такої міжнародньої орґанізації, яка повстане у Сан Франсиско.

„Росія, як каже Тасс, домагалася членства і права голосу для двох союзних республик зогляду на їхнє населення, на їхнє політичне значіння і зогляду на їхні зусилля вчасі боротьби для поразки Німеччини".

Співробітниця ґазети Ню Йорк Таймс Ен О'Гер МекКармик, коментуючи останні непорозуміння між Советами й іншими великими державами, застановляється над потребою відложення конференції в Сан Франсиско, але не ізза непорозумінь, які вийшли з конференції в Ялті. Вона твердить, що цього вимагають події, які сталися вже після зїзду на Кримі, а головно несподіваний упадок Німеччини. Та при цій нагоді вона призадумується над справою признання більшого числа голосів для Советів і Америки і каже, що це хіба буде можливе на міжнародній конференції. Потім вона наводить точніші подробиці із конференції в Ялті, коли то видвигнено справу признання більшого числа голосів.

Пані МекКормик каже, що 23. березня, вчасі розмови президента Рузвелта з американськими делеґатами на міжнародню конференцію, президент переповідав, як прийшло до цього у Ялті. Тоді Сталін зажадав 16 голосів, тобто по одному за кожну советську републику. На це Рузвелт відповів, що коли таке сталосьби, то він буде домагатися 48 голосів для Америки, тобто по одному за кожний стейт. Тоді **Сталін** зажадав голосу для України і для Білоруси і пояснив, що він **має свої домашні проблеми.** У відповідь на це Рузвелт сказав Сталінови, що він згодиться на три голоси для Росії, коли Росія згодиться підтримати його домагання, щоб і Америці признати тількиж голосів.

Повищі вісти можна розглядати із різного становища. Для українців та приятелів України важне питання таке: Чи Сталін домагається плюральности голосів для Росії, або як влучно видвигнули ґазети для „трьох Росій", чи справді для Росії, України й Білоруси? Коли для „трьох Росій", то це лише один із чергових політичних триків советського уряду для обдурення світу, а для скріплення свого становища. І з такої точки трактує американська прилюдна опінія домагання Советів.

Але, як Сталін справді має якісь нутрішні труднощі і на підставі їх домагається признання голосу для України й Білоруси, то це вказувалоб, що ці труднощі справляють йому українці й білорусини і тому він мусить з ними рахуватися. На це вказувалиб слова телеграми, переданої з Лондону аґенцією Тасс з Москви, що це робиться „для населення, політичного значіння і зусилля у виборенню перемоги над німцями" — Україною й Білорусею.

Колиб це були такі причини, як їх подає Тасс, то це значилоб, що ще не вся сила і свідомість українського народу розторощена большевицькою політикою винищування немосковських народів. Колиб так справді було, то скорше чи пізніше український нарід зможе поновно стати до відбудови свого національного життя після упадку московсько-большевицької тиранії.

Чи буде суджений Гітлер?

Аліянтська Комісія для Воєнних Злочинів, що засідає в Лондоні, подала до відома, що вона вже склала лісти людей, які мають бути суджені Аліянтами як воєнні злочинці. Цих ліст, каже, є аж десять. З того, що одна ліста вичисляє спеціяльно японських воєнних злочинців, можна вносити, що кожна з тих ліст присвячена спеціяльно одній державі, або одному народови.

На чолі одної лісти, каже Комісія, находиться імя Гітлера. Цим Комісія хоче сказати, що вона думає зажадати поставлення Гітлера на суд та осудження його за воєнні злочини. **Ця заява Комісії має на цілі покласти край довго тривалим сумнівам у цій справі. Справа саме покарання Гітлера як воєнного злочинця натрафляла** на різні перешкоди **правної** й політичної натури. **Очевидно** не бралося тут під увагу самої можливости, що **хочби навіть** Аліянти хотіли дістати Гітлера в свої руки, він потрафив би їм вирватися з рук, чи утечею, чи хочби себегубством. Звісно на таке Аліянти не мали би ніякої ради. Брано тут під увагу тільки такий випадок, що Гітлера Аліянти зможуть дістати в свої руки й поставити на суд, але не захотіли би цього робити.

Чому саме не мали би хотіти? Проти цього могли би промовляти передусім різні політичні розрахунки. Наприклад, на суді особливо якби він мав відбутися за всіми правилами правильного суду, Гітлер міг би розкривати річи, які могли би показатися комусь невигідними. Адже були часи, що Гітлер мав дуже близькі союзи з різними державами, що нині воюють проти нього.

Зрештою, хочби цього не було, то могли би зайти поважні правні перешкоди. Певна річ, якби Аліянти не хотіли звертати уваги на права Гітлера як людини, вони могли би його позбутися просто як людини, небезпечної для людства, себто зовсім так, як люди позбуваються наприклад скаженої собаки. За таке трактування Гітлера не бракує голосів; навіть британський секретар заграничних справ Іден натякував у британськім парляменті, що британський уряд полишає кожному британському воякови до довільного рішення, що він хоче зробити з Гітлером, якби з ним стрінувся. Дуже можливо одначе, що поодиноким британським воякам не прийдеться стрічати з Гітлером, що він, якщо він узагалі захоче врятувати своє життя, буде старатися здатися своїм ворогам формально, з питомою йому помпою, а тим самим буде вимагати признання йому певних прав.

Він саме міг би піднімати претенсії як голова держави, а ці права зовсім немалі. Було саме ще до першої світової війни признаною засадою міждержавного права, що держава не видавала чужій державі її громадян, що схоронилися поза границі держави, допустившися в своїй державі якогось політичного злочину. Зпід цього права політичного азилю (схоронища) одначе були виняті люди, які допустилися замаху на голову держави; такі люди не могли піднімати претенсій на право азилю. Значиться, голови держав мали спеціяльну захорону в міждержавному законі. Можливо, що на цю спеціяльну захорону міг би й покликатися Гітлер, попавшися в руки Аліянтів. Як голова держави він міг би покликатися на те, що він не відповідає перед чужими законами й судами.

Якби Гітлерови відмовили цього права, якби йому таки казали відповідати за злочини, поповнені ним, навіть у характері голови держави, то він ще міг би боронитися тим, що його можна судити тільки за вчинки, які нарушують існуючі вже закони. Він міг би покликатися на загальні правила закона, що людину не повинно потягати до відповідальности за вчинки, поповнені до видання закона, що забороняє такі вчинки. Можливо, що й такий закид аліянтські правники легко збили би, доказавши Гітлерови, що його вчинки противилися існуючим уже законам.

Тоді одначе Гітлер, зглядно його оборона, міг би висунути закид, що він є божевільний, отже перед законом не відповідальний. На це він певно мав би певний доказ. Останні донесення про нього це вповні піддержують. Кажуть, що він тепер живе в постійнім переконанню, що його невдачу спричинили не його власні помилки, а його вороги, зовнішні й внутрішні. Зовнішні вороги — це непевні союзники, що обіцяли його піддержати в війні проти Росії, а не піддержали. Нутрішні це перед усім ґенерали німецької армії, котрі в переконанню, що війна програна, хотіли вже давніше піддатися Аліянтам, не зважаючи на те, що зо здачею армії Гітлер може відразу попасти під аліянтський суд як воєнний злочинець. Божевілля Гітлера проявляється між іншим тим, що він що певний час потішається огляданням фільми зо страчення ґенералів, що були вмішані в заговір проти Гітлера минулого літа. Ці фільми, кажуть, представляють страшну сцену, бо ґенералів, засуджених на смерть, не вішають звичайним способом, а за спеціяльними зарядженнями, обчисленими на їх муки. Замісць вішати звичайним шнуром, їх вішали на залізну линву. Замісць ставити їх на лавку й витручувати її нагло зпід них, зривати в цей спосіб хребетний стовп і вбивати в один мент, ґенералів підтягано на залізній линві поволи, так що линва затягалася на шиї поволи, що вона зривала засудженим жили, з котрих зливалася кров на груди. Ось такими фільмами любується Гітлер за кожним разом, як події на полях боїв пригадають йому на неминучу прогру в війні.

Хоч як лячний обяв такого божевілля, всеж таки це божевілля, і така людина ледво чи може вважатися перед правом за відповідальну за свої вчинки. Та все таки власне таку людину можуть признати такою небезпечною для людства, що для нього навіть можуть не признати правила, що невідповідального не карають. Можливо, що в випадку такої людини право захорони людей перед такою небезпечною людиною признають таким важним інтересом людства, що перед ним померкне засада не карати правно невідповідальної людини.

На всякий випадок, вожд німців має багато шансів стати під шибеницею як вожд німецьких воєнних злочинців, але має ще й шанси викрутитися від стричка та попасти за крати в плащі, з руками, звязаними на плечах.

Пенисилина для цивільного населення.

Рада Воєнної Продукції обявила, що від 15 березня пенисилину можна вже продавати лікарям і шпиталям так, як всякі інші ліки. Продуценти і розповсюднювачі можуть робити це за посередництвом тих самих людей, яким вони достарчають інші ліки. — ОВІ.

Рудіярд Кіплінг

Замітки із Сан Франсиско

II.

„Веселе, байдуже на свою долю,
Сидиш ти при західніх воротах;
Ти бачиш, як біле море звиває свої
шатра —
Ти, сторожу двох суходолів.
Ти притягаєш всі речі, малі й великі
До себе побіч Західніх Ворiт".

Осьтак писав каліфорнійський письменник Брет Гарт про велике місто Сан Франсиско, а я впродовж останніх двох неділь дивувався, що його спонукало так написати.

У цій околиці не видко ані веселости ані байдужности. І лихо навістилоб такий суходіл, який дістався під опіку такого нерозважного сторожа.

Ось так притрапилося мені, збитому від стіп до голови двацять-денною подорожию на безкраїм морю, вскочити в крутіж Каліфорнії. Я не мав ніякого провідника і був полишений самому собі для промощування шляху. Колиб ці мої замітки попались колись на очи американців, Боже, рятуй мене від обидженого громадянства. Сан Франсиско — це божевільне місто, населене в більшій частині наскрізь божевільними людьми, але жінки там відзначаються правдивою красою.

Коли мій корабель — Місто Пекінґ — перепливав через Золоті Ворота, я змісця серед великої радости завважав, що форт з цементових цегол, який стояв на сторожі вїзду до „найкращого порту у світі, Пане Добродію", міг бути приневолений до мовчанки двома воєнними лодками, висланими безпечно, вигідно і поспішно з міста Гонґ-Конґу.

Нагло репортер вскочив на поклад корабля і, заки я вспів оглянутися, він уже схопив мене у свої кліщі. Він тягнув з мене, що лише міг, коли я ступав на берег. Він випитував мене найбільше про ґазетярство в Індії. Це справді неабиякий тягар вступати до нового краю з новою брехнею на вашім язиці. Я говорив правду до злобного урядовця в митнім бюрі, який кинув найціннішу частину мого вбрання на долівку, засмічену гноєм і сосновими трісками, але репортер задивував мене не так своєю впертою безличністю, як радше своєю чудовою невіжистю. Тепер я жалую, що я тоді не набрехав більше, коли я входивв до міста трьох сот тисяч білих людей. Подумайте лише! Триста тисяч самих білих людей, мужчин і жінок, зібраних на однім місци; людей, що ходять справжніми хідниками поперед крамницями, зо справжніми вікнами задобленими правдивими шкляними шибами і то людей, що говорять навіть мовою, яка не дуже то різнилася від анґлійської мови.

Аж тоді, як я замотався у безмежну мішанину малих деревляних домиків та заліз у порох, вуличне сміття та в купу дітей, які бавляться порожніми баньками з нафти, щойно тоді я відкрив різницю в мові.

„Ви хочете зайти до Пелес Готел?" — запитався якийсь принадний хлопець, що їхав на дошці. „Що, до чорта, ви тут порабляєте? Таж це найпідліше місце в нашім місті. Йдіть шість вуличних квадратів на північ і вдарте у ріг Ґірі і Маркет; потім обійдіть, доки не вдарите у ріг Ґуттер і Шіснацятої, а тоді вже потрапите туди".

Я не ручу, чи я точно передав ці вказівки, бо я їх не записав, а передаю лиш з моєї недоладної памяти.

„Амінь" — кажу я. „Але хтож то я такий, щоб мав вдаряти у таке, як ти мені кажеш. Допустім, що це пани, які мають славу, тож вони мені віддадуть. Отже заведи мене туди самий, мій хлопче".

Я був певний, що він мене вдарить, але він цього не зробив. Він лише вияснив мені, що тут ніхто не вживає слова „вулиця", бо то кожний повинен знати, в яких напрямках вулиці йдуть. Так буває, що часом імена вулиць понаписувані на стовпах улипчних лямп, а часом написів зовсім нема. Узброєний такими вказівками я подався вперед, поки я не натрапив на здорову вулицю, повну обемистих домів, високих на чотири або пять поверхів, але вимощених незугарними річними камінями у стилю ще з Першого Року. Вуличний трамвай з дротом, який не видко було на чім тримався, крадьки надїхав зі заду і малощо не вдарив мене в спину. Яких сто кроків дальше переді мною видко було якусь сутичку на вулици — отак, може троє або четверо людей, — а як вони дуже скоро гнали вперед, щось блищало споміж них. Опасистий айриський пан із священичим шнурком на капелюсі і з малою ніклем поволоченою відзнакою на своїй товстій груди виринув із збіговища. Він підтримував на ногах якогось китайця, котрого хтось вдарив ножем поміж очи і тому з нього кров текла як з пацюка. Цікава ватаґа, що хвилево зібралася, пішла своєю дорогою, а китаєць, піддержаний полисменом, пішов своєю. Очевидно, це не була моя справа, але я радше був цікавий довідатися, що сталося з тим паном, що то увихався з ножем. Однаеч все те свідчило про світлий устрій міста, коли міська товпа не затарасувала змісця вулиці і не перешкодила нікому побачити, що діється напереді. Я був шестим і останнім видцем, що приглядався цьому представленню, а моя цікавість зросла в шестеро. Та, наділі, я стидався виявити її на зверх.

Коли готелевий „клерк" — тобто людина, котра призначує для вас кімнати, і котра повинна дати вам інформації — отже оцей самоповажний осібняк зволить подбати про ваші потреби, він робить це співаючи або бурчачи під носом, або вичищуючи зуби протичкою, часом навіть серед розмови з ким йому любо. Ці пописи, на скільки я їх зрозумів, є на те, щоб показати, що він вільна людина й вам рівна. Але з його загальної поведінки і з величини його діямантів він робить вражіння, що він носиться понад вас. Не треба навіть нагадувати йому про самопочуття свободи. Але, що з того: „Як ти гриб, то лізь у борщ"!! Як тебе наняли на те, щоб ти обслужив людину, то ти повинен на це посвятити свій час.

(Дальше буде).

Проф. Микола Чубатий

Нова большевицька Історія України

II.

Нова большевицька історія України це збірна праця групи членів та співробітників Академії Наук УСРР, а саме: К. Воблого, К. Гуслистого, В. Дядиченка, Ф. Дося, М. Петровського, Л. Славіна, М. Супруненка, Ф. Шерстюка. Із первісного складу Академії, заперед її чистки 1930, відоме тільки одно призвище академика К. Воблого, який зацілів по нинішний день мабуть тому, що є росіянином, дарма, що в році 1930 його обвинувачували в контрреволюційности на рівні з М. Грушевським. Тільки ця різниця, що „контрреволюційність М. Грушевського була українська, а К. Воблого російська". Викрито — пише урядова публікація очищеної академії 1931 — буржуазно - реставраторську роботу академіків Воблого й Яснопольського. Викрито їх цілковито як повних проводирів російського великодержавництва в академії наук". Решта авторів нової історії України це самі нові люди, майже невідомі з часів проводу історичною секцією М. Грушевським.

Слід признати, що розділ акад. Воблого на тему Фізико-Географічна характеристика України написана визначним фахівцем дає дуже багато вартісного матеріялу з обсягу економіки України. То саме можна сказати про передісторію України, написану Л. Славином. Історичні часи є опрацьовані переважно українськими авторами по звичайнім комуністичнім фасоні. Стара княжа доба постійно називана в советських виданнях февдальною, дарма, що питання чи в старій Україні Руси взагалі істнував февдалізм, більшість істориків поза офіціяльною комуністичною школою розвязує негативно. Февдалізм виключає посідання землі на повну власність, натомісць передвиджує залежність вищих верств від нижчих. Ні одного ні другого в старій Україні-Руси не було.

По офіціяльній советській історіографії період київської України-Руси вважається за спільний період української та російської історії дарма, що важко доказати, щоб ростовсько-суздальська земля, завязок російської держави, брав якунебудь активну ролю в організації старої київської держави або в творенні її культури. Так само ні один із українських істориків (поза Советами) не заступає погляду, що українська та московська нація творилися одночасно в цім періоді. Зрештою поза тою політичною тенденцією старий період української історії приносить багато подрібних цікавих інформацій, опертих на нових історично-наукових дослідах.

Другою характеристичною рискою тенденційного підходу авторів старої історії України це систематичне непримінювання назви Україна до тих часів, дарма, що до тих часів примінюється назву Росія, російський, хоч відомо, що назва Росія та російський це твір зовсім новий, а саме царя Петра Великого як офіціяльної назви для держави та народу, до Петра В. називаного цілим світом Московія та московський. Автори цеї назви чогось бояться дарма, що впродовж цілих століть це була урядова назва Росії.

Автор розділу про 16- 17-те століття (М. Петровський) держиться стисло поглядів російських царських істориків на справу церковної унії в Україні, а саме, що унію примусово накинула українському народови Польща. Щоб таке доказати автор перекручує та вяже факти, які не мали ніякого звязку зі собою. Так на приклад повстання Наливайка малоб бути немов якимсь протиуніятським рухом козаків, хоча відомо, що повстання Наливайка мало підложе не релігійне, а соціяльне, чого доказом, що наливайківці сильно пограбили теж маєтки князя Константина Острожського, провідника протиуніятського табору в Україні.

Так само автор на кожнім кроці говорить про стихійні прямування українців получитися з Росією дарма, що на це немає ніяких доказів. Навпаки відомо, що такий популярний козацький гетьман, як Петро Конашевич Сагайдачний, робив виправу на Москву в часі Великої Московської Смути. А такі відомі православні українські культурники, як митрополит Петро Могила та Сильвестер Косів, були рішучими противниками зеднання України з Московщиною.

Автор того розділу так само кольоризує відому Переяславську Раду (1654) немовби то козаки під проводом Хмельницького охотно на врочисто піддавалися Москві, а на ділі цей акт прийняття московської протекції далеко не був таким врочистим. Противно, коли царський посол не хотів зробити присяги в імени царя на вольности України, сам акт прийняття протекції перервали, козацька старшина та Хмельницький вийшли з церкви, щоб нарадитися, що робити в цій ситуації, викликаній дивним становищем царського посла. Чому на українській Переяславській Раді козаки мали нібито гукати по російськи: „Ми во веки вси едино били" — невідомо.

По цім акті „обидва великі народи боролись проти загальних експльоататорів (поміщиків, буржуазії)" — пише М. Петровський. Це ледви правдиве, коли найбільше поміщики гнобили народ саме в Московщині. Писати, що „останні роки життя Хмельницького були присвячені зміцненню звязків України і Росії", то це вже зовсім неправдиве, бо правдою є, що саме в останнім році свого життя Хмельницький зовсім зірвав з Москвою та вів переговори зі Швецією, щоб могти звільнитися з некорисного протекторату Москви над Україною, затягненого з конечности в прикрім воєннім положені.

Тенденційно та незгідно з дійсністю представлена особа геройського полковника Богуна, відомого самостійника, що не хотів залежности визволеної України ані від Польщі ані від Московщиниц Відомою є річою в історії, що по Переяславській Умові, коли інші старшини стали складати присягу вірности цареви, полковник Богун відмовив зложити присягу на вірність цареви мимо приказу гетьмана Хмельницького. Яким способом зі самостійника Богуна зробили в цій історії прихильника Москви, невідомо. Його боротьба проти Польщі зовсім не уповажнює до заключення, що полк. Іван Богун був за Московщиною.

Річ природна, що згідно зі заложенням большевицької історії України кожен противник Росії, а прихильник самостійности України, є прихильником Польщі. Так представлений теж гетьман-визвольник Іван Мазепа. По большевицькій історії гетьман Мазепа був тісно звязаний з Польщею; очевидним перекрученням історичної дійсности є твердження, що гетьман Іван Мазепа на підставі умови з польським королем Станиславом Лещинським мав віддати Україну Польщі. Противно нові історичні досліди виказують щось противне, а саме, що по визволенню Лівобережної України з під Росії Станислав Лещиський в тайній умові з гетьманом Мазепою зобовязувався відступити Правобережну Україну, що доси була під Польщею, гетьманови Мазепі, щоби обеднати обі частини України в одній самостійній українській державі.

Упадок старої Польщі при кінці 18-го століття дав Росії змогу захопити також Правобережну Україну, тільки частина Західної України Галичина перейшла під Австрію. Автори цеї історії чогось російську окупацію називають „приєднанням", натомісць окупацію австрійську „загарбанням".

Нова історія України, видана большевиками, відкриває кілька цікавих подробиць з істнуванням українського революційного руху на Радянській Укаїні в останних роках перед війною, по відомім голоді в Україні 1933. Про це не було згадки в попередній большевицькій історії України. Зацитуємо цю частину дослівно:

„Боротьба проти української націоналістичної революції...

„В цей період (по 1933) українська контрреволюція обєднувалась навколо „Українського Національного Центру" і „Української Військової Організації" (УВО), створених боротьбістами та українськими есерами. Обєднавшись з троцкістами, зіновєвцями і бухарінцями, українські націоналісти особливо посилюють свою ворожу діяльність..."

„Радянська влада та большевицька партія завдали ще одного нищівного удару по націоналістичній контрреволюції. Це примусило націоналістів змінити тактику, піти глибше в підпілля і ще краще маскувати свої кадри, щоб в скрутний час ударити українському народови в спину".

Наведені місця із нової большевицької історії України згідні зрештою з головною політичною лінією панування російських большевиків в Україні і до них автори примінилися.

Поза тим історія України видана 1942 дає багато цікавих річей, зокрема з обсягу економіки України, розвою культурних установ, тощо. Цифри наведені з останних років сами собою поставлені виглядають на поступ, одначе порівнанні з цифрами з років 1925—1929 вказутюь на занепад українського життя в Україні під большевиками.

(Кінець)

The best-dressed boys in their war-ruined Greek village, they speak for Europe's 30,000,000 children who are in tragic need of clothing. Give all the garments, shoes and bedding you can to the United National Clothing Collection.

Необхідність пайковання

Чимало людей часто забувають, що воєнні вимоги є головною причиною браку деяких річей для цивільного населення, за яким слідує пайковання. Ціль пайковання — справедливе розпреділення для всіх.

Потребу пайковання не можна приписати цілковито вимогам збройних частин. Збільшені прибутки та в деяких випадках зменшення виробництва також мають свій вплив на недостачу для цивільного населення. Але вимоги збройних частин таки є головною причиною.

Візьмім для прикладу взуття. На певних боєвих фронтах вояк зношує пару черевиків за два тижні. Тепер армія зуживає місячно біля 2,300,000 пар взуття. Від Перл Гарбор до жовтня 1944 року корпус постачання закупив загально 80,000,000 пар різного взуття. Вже самі ці числа, обраховані тільки для армії, пояснюють, чому бракує черевиків та шкіри для цивільних. До того треба додати воєнну потребу в шкірі для рукавиць, пасків, одягу, ремінців, упряжі і т. п.

Тепер гляньмо на деякі харчові вимоги армії. Зогляду на більш рухливе життя, пересічний вояк споживає денно харчів на один фунт більше як цивільна пересічна особа. Найбільше мяса. До кінця березня цього року має бути вислано для нашої армії тільки на европейський фронт — 525,000,000 фунтів свіжого мяса. До кінця цьогож березня споживання овочевих соків, консервованої городовини та консервованих овочів досягне числа 764,000,000 фунтів. Тому не диво, як господиня не може купити всього, що хоче і в тій кількости, що хоче.

Як хто ще має щастя їздити автом, той не раз може дивується суворим обмеженням продажу і купівлі гумових опон. Більшість цивільних не уявляють собі, яку величезну кількість гумових опон потребує армія для тенків, джіпів, літаків. Теепр в операціях на західнім фронті бере участь 500,000 різних авт, а це значить, що денно є в руху 3,000,000 гумових опон. З них 5,000 денно є так ушкоджені, що немає змоги їх направити. Генерал Сомервел заявив, що коли армія буде надалі діставати таку кількінсть опон, як тепер, то за перші три місяці цього року їй забракне 472,000 опон. Це безперечно може шкодити воєнним операціям. Недавні дослідження знятих з колес опон у Франції вказують на те, що зняли їх не тому, що вони зносилися, а тому, що були ушкоджені розкиданими кавалками набоїв, розбитих автомобілів та іншим румовищем. Тяжкі, суворі умови війни в Европі вимагають більше нових опон.

Взуття, харчі, опони — це тільки частина великої кількости річей, потрібних для провадження сучасної модерної війни. Коли цивільні люди призадумаються над тим, яке велике завдання уявляє з себе заосмотрення наших збройних сил всім необхідним — тоді зрозуміють, чому бракує тих чи інших річей та харчів і чому пайковання є необхідним.

Загальна Рада — ФЛІС

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

Тов. Укр. Січ, від. 170 У. Н. С., в Джерзі Ситі, Н. Дж., передає на цілі Конґресового Комітету суму $51. І так Тов. Укр. Січ, від. 170, жертвувало $10, а по $5: Корнило Колодій, Осип Логин, Василь Цан, Іван Грабар, Гнат Муравський, а дрібними датками зібрано $16. Далвша збірка продовжується на мітінґах.

Осип Логин, предс.; **Теодор Наконечний,** секр.; **Михайло Фурка,** кас.

Реставрації, що обслугують воєнних робітників, „керфю" не підлягають.

Голова Воєнної Комісії Людської Сили, Пол МекНат, Офіс Воєнної Мобілізації і Реконверзії дав йому право увільнити від „керфю" ті реставрації, які обслугують воєнних робітників.

Проголошуючи „керфю", уряд мав на думці, що тільки ті реставрації мали право бути отворені по півночі, які завше були отворені цілу ніч.

Частинно заява МекНата звучить:

„Директор Воєнної Мобілізації і Реконверзії уповноважнив голову Воєнної Комісії Людської Сили дозволити тим реставраторам, які обслугують воєнних нічних робітників, тримати отворені реставрації по півночі. Реґіональні директори Воєнної Комісії Людської Сили, або назначені ними урядовці матимуть право звільняти від „керфю" всі ті реставрації, в яких харчуються нічні воєнні робітники". — OBI.

ПРОТОКОЛ

з нарад головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу, які відбулись 24. березня 1945 року в головній канцелярії У. Н. Союзу, під ч. 81-83 Ґренд Стріт, Джерзі Ситі, Н. Дж.

На зборах були присутні: головний предсідник М. Мурашко, заступник головного предсідника Г. Герман, заступниця головного предсідника Марія Малевич, головний секретар Д. Галичин і головний касієр Р. Слободян.

Головний предсідник відкрив наради в годині 10. рано та подав до відома ці справи, які були полагоджені від останніх зборів повного екзекутивного комітету, а також предложив такі справи, що їх треба полагодити на цих зборах. Ці справи є отсі:

Продаж бондів. Продано Перт Ембой, Н. Дж., 6% бонди за $16,737.50, які були закуплені за $15,602.74.

Продаж реальности. Продано реальність під ч. 895-917 Гудсон Булевард, Бейон, Н. Дж., за $28,000.

Жертва на Червоний Хрест. Постановлено уділити з народного фонду $1,500 на Американський, а $200 на Канадійський Червоний Хрест.

На тім закінчено наради й головний предсідник закрив збори в годині 12. в полудне.

Д. Галичин, головний секретар У. Н. Союзу.

ПОВІДОМЛЯЄМО,

що **починаючи від другої половини квітня, організатор А. МАЛАНЧУК буде обїзджати громади та відвідає наступні відділи Українського Народного Союзу: відділ 178 в Менчестер, Н. Г.; відділ 224 в Сейлем, Масс.; від. 374 в Бостон, Масс.; від. 122 в Тавнтон, Масс.; відділи 206, 241 і 368 в Вонсакет, Р. Ай.; відділи 73 і 177 в Провіденс, Р. Ай.; від. 246 в Кромптон, Р. Ай.**

Організатор А. Маланчук відвідає згадані тут відділи в тій цілі, щоб помогти цим відділам дістати якнайбільше нових членів. А щоб його робота могла бути успішною, то до цього потрібно тісної співпраці урядників і членів даних відділів. Для успіху потрібно також, щоб по даних місцевостях відбулись організаційні збори, на яких промовляв би організатор А. Маланчук. У справі таких зборів прошу писати до головної канцелярії У. Н. Союзу. 68,70

Головна канцелярія У. Н. Союзу.

Старинний римський історик про бунти римських легіонів

(Докінчення).

Тимчасом маніпули, вислані до Навпорту**) перед початком бунту... як тільки довідалися про заколот у таборі, виривають прапори, граблять найближчі села, а навіть Навпорт... відповідаючи сотникам, що хотіли їх спинити, насмішкою і зневагами, а вкінці навіть побоями, розлючені особливо на начальника обозу Авфідієна Руфа. Вони стягають його з підводи, обвантажують клунками і заставляють машерувати в першому ряді, раз-у-раз допитуючися глумливо, чи дуже йому смакують такі незмірні тягарі і такі довгі походи. Якраз Руф, довго бувший простий вояк, опісля сотник, а згодом начальник обозу, намагався привернути стародавню тверду службу военну, постарівшися серед праці і трудів та ставши тимбільше нестерпний, чим більше витерпів.

„З їх приходом ворохобня відновилась і бунтарі розбрилися по околицях, щоб грабити. Блєз велить деяких, особливо тих, що були обладовані добичею, висікти різками, всім іншим на пострах, і замкнути у вязниці, бо навіть тоді ще слухали леґата центуріони і щойнайкращі з рядовиків. Але виновники, пручаючись, не давалися тим, котрі їх тягли, обіймали коліна тих, котрі їх були обступили, то кликали по імени кожного зокрема, то взивали кожен центурію, до якої належав, когорту, леґіон, викрикуючи, що те саме всім товаришам загрожує. Заразом засипують леґата зневагами, клянуться небом і богами і не занедбують нічого, що могло би викликати ненависть, спочуття, страх та гнів. Нараз усі збігаються, розбивають вязницю, зриватюь кайдани та прилучують до гурту вже збігців і засуджениців.

...„прогнали трибунів і начальника обозу, потім у часі їх утечі заграбували їм клунки; також убили сотника Люцілія, що його вояки жартом прозвали „Дай-но сюди другу" за те, що, ламаючи на хребті вояка свою виноградну палку, звик був жадати дзвінким голосом другої, а потім іще одної. Всі інші сотники поховалися по закамарках"...

Імператор Тиберій, на вістку про бунт паннонських леґіонів, посилає до них свого сина Друза

„з найвизначнішими державними мужами і з двома преторіянськими когортами, без яких небудь ясно означених вказівок, лише з тим, що має вжити заходів відповідно до обставин".

„...На вістку про наближення Друза, леґіони... вийшли назустріч, але без виявів радости, як то звичайно буває, та без сяйва своїх відзнак..."

Друзові вдається хитрощами й улесливістю та грою на незгоди поміж поодинокими леґіонами й маніпулами, розєднати бунтарів, відтак посіяти недовіря між вояцькою масою й провідниками бунту, а врешті, як пише Тацит —

„Друз мав вдачу швидку до суворости: покликавши Вібулена і Перценія (головних проводирів бунту), наказує їх убити..."

„Опісля вишукують усіх головних бунтарів; деяких, що блукали поза обозом, повбивали сотники, або преторіяни; чимало таких повидавали самі маніпули, на доказ своєї надійности".

Ще гірший бунт вибухнув був тоді в ґерманських леґіонах, над Райном. Вояки змасакрували ненависних центуріонів, богатьох просто потопили у Райні, а далі кинулися навіть на свого полководця Ґерманіка. І тут римське вище начальство радить собі хитрощами. Як лише минув перший шал бунту, Ґерманік підходить до вояцтва з улесливими всовіщуваннями та обіцянками. Успіх над сподівання; внедовзі вояки самі

„вяжуть найгірших ворохобників і тягнуть їх перед Ґая Цетронія, леґата першого леґіону, що судив і карав кожного зокрема в ось такий спосіб: леґіони, зібравшися, стояли з добутими мечами: обвинуваченого запроваджували на підвищення і трибун показав його воякам; якщо вояцтво загомоніло: „винен", скидали його стрімголов і вбивали. І ця різня тішила вояцтво, немов би це було для нього розгрішення: і Цезар не спиняв, бо жорстокість і осоружність того вчинку за недостачею якогонебудь його наказу, спадала виключно на них самих".

**) Теперішня Горішня Люблянa в Югославії.

WHEN Nazi planes strafed the SS Samuel Parker, setting fire to its cargo of high explosives and aviation gasoline, during unloading operations at a Sicily beachhead, Fred A. Anderson, able seaman, dropped into the hold and extinguished the blaze in the ammunition. Then he went into another hold and put out fires in the gasoline. He was awarded the Merchant Marine Distinguished Service Medal. War Bonds helped supply the gas, munitions and fire extinguishers.

U. S. Treasury Department

„Ві-Мейл" — це найбезпечніший спосіб пересилання листів.

У виданій ОВІ брошурі про заморську почту говориться, що „Ві-Мейл" — це найліпший спосіб, який дотепер придумано до пересилання листів заморе. Наприклад, коли „Ві-Мейл" відходить заморе, то ролька з оригіналом остається тут, поки ззаморя не прийде вістка через радіо, що таке то число другої рольки вже прийшло на місце. Як так є, то тоді оригінал нищиться. Колиж такої вістки нема, то роблять з листа ще одну рольку і негайно пересилають її.

Кинувши „Ві-Мейл" до почтової скринки, ви можете бути певні, що почтовий уряд робить все, що може, щоби ваш лист доручити військовій або фльотній почті. Почтовий департамент звертає на це специяльну увагу. Найшовши в почтовій скринці „Ві-Мейл" лист, почтові робітники відділюють його від звичайних листів і зараз таки передають його до найближчого осередку, де такі листи фотографують. Такі осередки находяться в Ню Йорку, Шікаґо і Сан Франсиско.

„Ві-Мейл" увійшла в життя 1942 року і відтоді переслано заморе 937,000,000 мікрофільмових листів. В додатку до пересилання урядових приказів, документів і до передавання воєнним департаментом і департаментом фльоти різного роду поручень. — ОВІ.

ЖАРТИ

Штучний навіз як харч для риби.

Хемічні навози кидають тепер до ставів для плекання риби, замісць давнішого способу кидання хробаків або мяса. Лише, що риба не живиться просто штучним навозом, а посередно. Штучний навіз придається на зріст для мікроскопійної ростини, званої планктон. Цю ростину зїдає риба і в такий спосіб приспішує свій зріст. Рільничий експерт для Канадійських Краєвих Залізниць МекЕнтайр обчисляє, що в першім році нового способу годовання пересічно кожна риба зискала по два й одну пяту фунтів на вазі.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГАМТРАМК, МІШ. — Отсим повідомляємо всіх членів і членкиць, що збори Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, відбудуться в неділю, 8. квітня, точно в годині 1:30 пополудні, під ч. 2376 Ґрейлінг ул. Взиваємо всіх членів прийти на ці збори та вислухат извіту за три місяці. Дорогі браття і сестри, ставайте членами Тов. і У. Н. Союзу, бо як пословиця каже, „свій як не заплаче, то бодай „скривиться". — За уряд: А. Павла, рек. секр.

КЕМПБЕЛ, О. — Місячні збори Тов. Сокіл, від. 218, відбудуться в неділю, 8. квітня, в год. 2. попол., в У. Н. Домі, 165 Ґордон Еве. Тому, що є важні справи до полагодження, а між ін. і справа 35-літного ювилею нашого відділу, просимо всіх членів і членкиць прийти на збори. Нагода 35-літного ювилею повинна побільшити ряди нашого відділу і я вірю, коли буде в нас добра воля, то і буде 35 нових членів. Не явившийся на згадані збори член заплатить кару. — М. Стахура.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Сокіл, від. 336 відбудуться в неділю, 8. квітня, в годині 1. пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори, вирівнати свої вкладки і полагодити важні справи. — Т. Кальмук.

КЛІВЛЕНД, О. — Тов. Запорозька Січ, від. 251, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться внеділю, 8. квітня, зараз по Сл. Божій другій, в церковній шкільній галі. Більше зборів не будемо мати. Напоминаємо довгуючих вирівнати свої вкладки. — За уряд: А. Янівський, предс.; П. Керик, секр.-кас.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Сестр. Благовіщення, від. 125, повідомляє членкиць, що овичайні збори відбудуться в неділю, 8. квітня, в год. 1. пополудні, в парохіяльній галі при Оклей і Райс ул. — К. Плетяк, предс.; П. Яворська, кас.; І. Подола, секр.

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляємо членів Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 338, що місячні збори відбудуться в неділю, 8. квітня, в 2. год. пополудні, в українській галі на 2. вул., 213 Скунмекер Еве. Просимо всіх членів прийти і заплатити свої вкладки. — За уряд: І. Фаль, предс.; П. Янковський, кас.; М. Куць, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх членів, що квартальні збори відбудуться 7. квітня, в годині 7. ввечір, 74 Герис Еве. — Уряд.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 8. квітня, в 1. годині пополудні, в Домі Горожан, 847 Н. Френквин ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є багато справ до полагодження. — М. Паранич, секр., 1123 Germantown Ave.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. Запорозька Січ, від. 67, повідомляє всіх своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 8. квітня, в 2. годині пополудні. Є важні справи до полагодження і контр. комісія здасть звіт за перший квартал. Довгуючі члени повинні вирівнати свій довг. — За уряд: Т. Стадник, предс.; І. Хирівський, кас.; І. Пиріг, секр.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 64, відбудуться 7. квітня при 435 Мейн Стр., точно в год. 7. ввечір. Конче нам треба полагодити кілька важних справ, тому просимо членів знайти хвилину часу в той день і прийти на збори. Пригадуємо довгуючим членам, що мають заплатити на час, щоб не нарікали, коли будуть суспендовані. — За уряд: С. Вінярський, предс.; М. Матіяш, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 301, відбудуться в неділю, 8. квітня, в парохіяльній сали, 1944 В. Ірі вул., в год. 1. пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори і вирівнати вкладки. На річних зборах ухвалено, що секретар не буде від нікого грошей приймати в дома; котрий член буде більше як два місяці винен, то має бути суспендований, а ті члени, що не явились на зборах, мають заплатити 1.50 кари. — За уряд: Л. Доманчук, предс.; М. Горний, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 26. березня 1945 року помер у 50. році життя

ГРИЦЬ ЛАВРУК.

Покійний походив зо села Чорносильці, повіт Товмач, Галичина. Вступив до У. Н. Союзу і відділу 300 в 1917 р. в Джанставн, Па.

Покійний полишив у смутку жену Анну і дочку Стелу. — В. Й. П.!

Ф. Кавчак, секр.

Дня 19. березня 1945 року помер у 59. році життя

ІВАН УГОРЧАК,

член відділу 46 У. Н. Союзу в Ню Йорку, Н. Й.

Покійний походив з міста Тисьмениця, повіт Товмач, Західна Україна. До Товариства і У. Н. Союзу вступив 1916 року. Полишив у смутку жену Вікторію і трьох синів які служать в Армії Злучених Держав, і брат Миколу.

Похорон відбувся 23. березня з церкви св. Юрія на Калварі Семетери. — В. Й. П.!

С. Матчак, секр.

ТАРЗАН, ч. 1152 Джейн.

Незадовго потім, як звідунчий літак відлетів, Торвальд почув галас у селі.

Прибіг післанець до нього з криком: „Великий пане! Джейн! Лейді Джейн!"

Торвальд зблід. Це була Джейн, жінка Тарзана. Вона певно пізнає обман.

За хвилю опісля Джейн зявилася: „Тарзане! Тарзане, мій любий!" вона крикнула.